KAUPAN LIITTO

10.3.2021

Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Viite: HE 27/2021 vp

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan talousvaliokunta laatii mietintöä yritysten kustannustukea koskevasta hallituksen esityksestä. Kaupan liitto ry (jatkossa Kaupan liitto) kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Yleistä

Kaupan liitto pitää kustannustuen kolmatta hakukierrosta tarpeellisena. Kustannustukea on kehitetty eri hakukierrosten valmistelun yhteydessä sidosryhmiä kuullen ja siihen on tehty useita merkittäviä parannuksia. Kustannustukimallia ja hallituksen esitystä tulisi kuitenkin kehittää edelleen vastaamaan paremmin yritysten tukitarvetta.

Koronapandemian vaikutukset kaupan alan yrityksiin ovat olleet hyvin kahtalaiset. Päivittäistavaroiden, kodintekniikan sekä rauta- ja sisustuskaupan kasvu on ollut voimakasta, mutta monet erikois- ja käyttötavarakaupan yritykset ovat olleet vaikeuksissa. Erityisen vaikea tilanne on ollut muotikaupan yrityksissä, kun kesän ja joulun juhlasesongit jäivät väliin, eikä kuluttajilla ole ollut etätöissä tarvetta panostaa työpaikkapukeutumiseen. Samalla nämä yritykset kilpailevat kasvavassa määrin ulkomaisten verkkokauppojen kanssa.

Myös ravintoloita, työpaikkaruokaloita ja kouluja palvelevien foodservice-tukkukaupan yritysten tilanne on ollut haastava. Foodservice-tukkujen myynnit laskivat vuoden 2019 marraskuussa 23,9 % ja joulukuussa 22,6 % sekä vuoden 2021 tammikuussa 30,5 %.

2 § Kustannustuen myöntämisen yleiset edellytykset

Kustannustuen toisella hakukierroksella useat kaupan alan yritykset ovat saaneet hylkäävän tukipäätöksen, koska liikevaihtoraja ei ole ylittynyt. Monien kaupan alan yritysten liikevaihto on kustannustuen toisella tukikaudella tippunut silti merkittävästi, useilla yli 20 prosenttia vertailukauteen nähden. Valtiokonttori on soveltanut 30 prosentin liikevaihtorajaa kaavamaisesti, jolloin 29 prosentin liikevaihdon lasku ei ole oikeuttanut tukeen. Kuitenkin 29 prosentin liikevaihdon lasku on merkittävä. Osa kaupan alan yrityksistä ovat

Kaupan liitto
Eteläranta 10, PL 340
00131 Helsinki
Puh. (09) 172 850
kauppa@kauppa.fi
www.kauppa.fi

joutuneet myymään varastojaan huomattavalla alennuksella, mikä on voinut pitää liikevaihdon tason korkeana, mutta laskenut toiminnan kannattavuutta.

Sekä kustannustuen toisen että ehdotetun kolmannen hakukierroksen tukikauteen osuvat tukikauden liikevaihtoa korottavat sesonkimyynnit eli rajoituksista vapaa kesän sesonkimyynti sekä vilkas joulukauppa. Lakiesityksessä ehdotetulle tukikaudelle sijoittuvan joulukaupan merkitys useille kaupan alan yrityksille on hyvin huomattava, ja monille kaupoille kyseessä on vuoden merkittävin myyntisesonki. Joulukaupan suuren merkityksen takia kaupan alan yrityksillä voi olla haastavaa ylittää ehdotettuna tukikautena 30 prosentin liikevaihtoraja, vaikka liikevaihto olisi esimerkiksi vuoden 2021 alussa laskenut merkittävästi ja tuen tarve olisi suuri.

Pandemian ja viranomaisrajoitusten- ja suositusten pitkittyessä yritysten tuentarve on todellinen. Koronapandemiasta voimakkaasti kärsivät kaupan alan yritykset tarvitsevat kustannustuesta apua, jotta myymälöiden sulkemiset ja työntekijöiden määrän lasku saataisiin taittumaan, ja konkursseilta vältyttäisiin.

Nykymuotoisena yrityksille suunnattu kustannustuki ei riittävästi huomioi niitä yrityksiä, jotka ovat menettäneet koronan takia pidempiaikaisesti liikevaihtoaan yli 20 prosenttia, mutta alle 30 prosenttia vertailukauteen nähden. Pandemian ja viranomaisrajoitusten- ja suositusten pitkittyessä pidempiaikaisesta liikevaihdon menetyksestä kärsivien yritysten tukemiseksi tarvitaan lisätoimia. Kaupan liitto esittää, että kustannustuen liikevaihtoraja laskettaisiin 20 prosenttiin. Näin varmistettaisiin, että tuki kohtaisi paremmin sitä tarvitsevat yritykset ja kustannustukilaille asetetut tavoitteet toteutuisivat.

3 § Kustannustuen piiriin kuuluvat toimialat ja yritykset

Pandemialla on ollut erilaisia taloudellisia vaikutuksia yrityksiin saman toimialan sisällä, eikä siksi toimialarajauksen avulla pystytä osoittamaan yritysten tukikelpoisuutta ja -tarvetta. Saatujen kokemusten mukaan tuen saanti on ollut vaikeaa, jos yritys ei ole kuulunut valtioneuvoston asetuksen mukaisiin toimialoihin. Harkinnanvaraisuuden lisääminen tuen myöntämisessä on kuitenkin ollut positiivinen kehityssuunta. Valtioneuvoston asetuksella määritettävän toimialarajauksen ei tule vaikuttaa yritysten tuen saantiin, mikäli tuen saannin muut kriteerit, kuten erityisen painavat pandemiaan liittyvät syyt täyttyvät.

5 § Kustannustuen määrä

Kaupan liitto pitää hyvänä tuen enimmäismäärän korottamista 1 000 000 euroon sekä esitettyjä muutoksia tervetulleena pienten yritysten kannalta. Tuen ylärajan korotus on erityisen tärkeä paljon työllistävien yritysten näkökulmasta. Näkemyksemme mukaan pandemian ja viranomaisrajoitusten ja -suositusten pitkittyessä Suomen soveltaman valtiontuen yhteenlasketun 1,8 miljoonan euron enimmäisraja tulee suurten yritysten kohdalla nopeasti vastaan. Jotta riittävää tukea olisi sitä tarvitseville ja tukeen oikeutetuille yrityksille tarjolla, tulisi Suomessa muiden Pohjoismaiden esimerkkiä seuraten soveltaa myös EU:n tilapäisten valtiontukisäännösten mahdollistamia muita tukimuotoja.

Kaupan liitto
Eteläranta 10, PL 340
00131 Helsinki
Puh. (09) 172 850
kauppa@kauppa.fi
www.kauppa.fi

Kustannustuen omavastuuosuutta tulisi laskea, jotta tukeen oikeutettujen ja tukea tarvitsevien yritysten tilanteeseen voidaan saada helpotusta. Käytössä ollut laskentakaava korvaa joustamattomia kustannuksia nykyisellään monille yrityksille hyvin niukasti.

Kunnioittavasti

KAUPAN LIITTO RY

Mari Kiviniemi
Toimitusjohtaja

Simo Hiilamo
Edunvalvontajohtaja

Kaupan liitto
Eteläranta 10, PL 340
00131 Helsinki
Puh. (09) 172 850
kauppa@kauppa.fi
www.kauppa.fi